

Stran 2

Miha Steinbücher
Premazi na osnovi fluoropolimerov

Stran 4

Nataša Stražar
Lastnosti suhega filma avtoreparaturnih premazov

Stran 6

Gregor Kepec
Posebni premazi Tessarol za zaščito kovinskih površin

barve govorijo

št. 37 / leto: IX

Domžale, september 2011

Glavna urednica: Nataša Hajdinjak

Odgovorna urednica: Polona Stare

Poštnina plačana pri pošti 1230 Domžale

Brezplačen izvod

Heliosov sklad za ohranjanje čistih slovenskih voda

Poletje je bilo aktivno tudi na področju Heliosovega sodelovanja pri obnovi vodnih virov po Sloveniji. Julija smo tako slovesno odprli prenovljen vodnjak v Borovnici, avgusta v Hotavljah obnovljeno vaško štirno, septembra pa star vaški vodnjak v Tišini.

V okviru Heliosovega sklada, ki smo ga leta 1998 ustanovili v poslovnem sistemu Helios in Ministrstvu za okolje in prostor, smo dosedaj obnovili 73 vodnjakov in vodnih virov v 63-ih slovenskih občinah. Heliosov sklad se financira iz deleža okolju prijaznih premazov blagovne znamke HELIOS: BORI, TESSAROL in IDEAL. Od vsakega prodanega litra gre v sklad 0,25 evra.

Trije vodnjaki poleti dobili novo podobo

Borovnica

Praznovanje občinskega praznika Občine Borovnica, bolj znanega kot Dan borovnic so 22. julija začeli z odprtjem prenovljenega trga z vodnjakom in novo kapelico sv. Nikolaja na Pakem pri Borovnici. Celotna vrednost obnove trga na Pakem je znašala 25.560 evrov, od tega je vrednost obnove vodnjaka znašala okoli 8.500 evrov, pri čemer je Helios prispeval 4.700 evrov.

Hotavlje

V Hotavljah v Poljanski dolini so v nedeljo, 14. avgusta v okviru praznovanja tradicionalnega Semanjega dneva v starem vaškem jedru na zgornjih Hotavljah po 50-tih letih obnovili opuščeno vaško štirno. Vodnjak bo tudi del nastajajoče vodne učne poti Hotavlje, ki povezuje naravno in kulturno dediščino vasi Hotavlje. Celotna vrednost projekta obnove vodnjaka bi ob ovrednotenju prostovoljnega dela znašala okoli 12.000 evrov. Sama obnova vodnjaka je stala 7.840 evrov, od tega je Heliosov sklad prispeval 3.200 evrov, ostalo pa občina Gorenja vas – Poljane.

Tišina

V okviru praznovanja 11. občinskega praznika občine Tišina so pri cerkvi Marijinega rojstva z blagoslovom župnika na Tišini 3. septembra oživilo stari vaški vodnjak. Vrednost obnove vodnjaka je znašala 5.700 evrov, od tega je Heliosov sklad prispeval 3.000 evrov. Pri obnovi je sodelovalo več lokalnih mojstrov, vaščani, občina in gasilsko društvo Tišina. Mimo vodnjaka poteka 10 km dolga Vodna učna pot potoka Mokoš s petimi učnimi točkami, katere cilj je krepitev okoljske odgovornosti. Vodnjak pri cerkvi bo nova učna in turistična točka v občini Tišina. ●

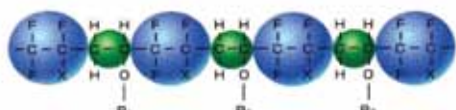
Naša razvojna prizadevanja

Premazi na osnovi fluoropolimerov

V Heliosovem razvoju vedno iščemo načine, kako proizvesti boljše, trajnejše in do uporabnika ter okolja bolj prijazne premaze. V letošnjem letu med drugim razvijamo vrsto premazov na osnovi fluoropolimerov, namenjenih kovinski industriji.

Zakaj fluoropolimeri?

Kemijska vez med fluorom in ogljikom je z vezavno energijo 484 kJ/mol približno 20 % močnejša od vezi med ogljikom in vodikom. Tako zamenjava vodika s fluorom v polimerni molekuli bistveno vpliva na trajnost premaza. Fluoropolimeri so v splošnem opazno odpornejši na svetlobo, vremenske vplive in toploto v primerjavi z nefluoriranimi analogi. Niso pa novost v našem vsakdanjem življenju. Politetrafluoroetilen (PTFE), bolj znan po komercialnem imenu Teflon, je stalnica skoraj vsakega gospodinjstva. Drug fluoropolimer, polivinilidendifluorid (PVDF) se že desetletja uporablja za najkvalitetnejše »coil-coating« premaze, namenjene prvenstveno fasadnim in strešnim panelom. Pa vendar so fluoropolimerni premazi, ki jih sedaj razvijamo, drugačni. Za razliko od prej omenjenih, jih je mogoče nanašati kot vsako drugo barvo. Možno jih je brizgati ali valjčkati, tudi s čopičem gre, če ni druge možnosti. Premazi utrdijo pri sobni temperaturi, brez zapekanja pri 300 °C in več kot PVDF ali PTFE. Skrivnost teh premazov leži v vezivu. Odločili smo se za fluoroetilenvinileterske (FEVE) polimere, ki v svoji strukturi združujejo fluorirane dele, ki omogočajo visoko trajnost, in med njih skrite vinileterske skupine, ki jim dajejo topnost in kompatibilnost z ostalimi komponentami premaza.

Struktura FEVE polimera.

FEVE polimeri, ki prihajajo iz Azije, so komercialno dostopni kot trdne smole, raztopine v organskih topilih ter vodne emulzije in disperzije. Z njimi formuliramo dvokomponentne pokrivne premaze za uporabo v sistemih protikorozijske zaščite v zahtevnih razmerah, eno- in dvokomponentne pokrivne premaze za uporabo v industriji in komercialnem transportu ter visokokakovstne »coil-coating« premaze. Podoben material, prilagojen njihovim potrebam, uporabljajo pri razvoju novih izdelkov tudi razvojniki praškastih premazov.

Premazi, ki jih razvijamo, predstavljajo dopolnitev naše obstoječe ponudbe pokrivenih poliuretanskih premazov. Zastavili smo si cilj, da se od njih ne bodo bistveno razlikovali v načinu nanašanja, le trajnejši bodo. S svojo dolgoživostjo pa vseeno omogočajo nanose v tanjšem sloju in hkrati bistveno daljšo življenjsko dobo sistema zaščite. To potrjujemo s pospešeni laboratorijskimi testi razvojnih vzorcev, ki ohranjajo sijaj bistveno bolje kot druge vrste premazov.

Najboljši dokaz trajnosti premaza je seveda njegova naravna izpostava. Žal bomo morali na tak res prepričljiv dokaz še počakati. Trajnost fluoropolimernih premazov se namreč meri v desetletjih, zato predstavljamo rezultate naravne izpostave, ki jo je v za premaze izredno zahtevni klimi na Floridi izvedel naš dobavitelj.

Kakšne pa so slabosti fluoropolimernih premazov, boste vprašali? Cena, seveda! A tudi ta le na prvi pogled. Liter takšnega premaza je kar nekajkrat dražji od uveljavljenih premazov. Vendar, medtem ko tanjši nanos fluoropolimernega premaza traja in traja, je druge premaze treba obnavljati... Poglejte si zadnjo sliko.

Miha Steinbücher

UNIHEL MIX SISTEM

Redno vzdrževanje dozirnikov

Da bi dozirniki delovali čim boljše in čim dlje, vam ponujamo nekaj napotkov, kako poskrbeti za kakovostno vzdrževanje.

• Stanje pripravljenosti

Če želite, da dispencer preide v stanje pripravljenosti, izklopite računalnik in se prepričajte, da je avtomatski vlažilec zaprt. Nato preverite, ali je rdeči gumb poleg vtikača dispencerja vključen.

• Čiščenje šob

Vedno, kadar uporabljate dispencer, po tem ko je več ur stal, morate opraviti postopek čiščenja šob. Postopek čiščenja šob omogoča dispencerju, da dozira minimalno količino vsake barve (1-7 cc).

• Recirkulacija

Postopek recirkulacije je prav tako zelo pomemben. Z recirkulacijo se izognete sušenju in usedanju kolorantov. Recirkulacija se v zunanjih zalogovnikih opravlja v parih, da se zmanjša poraba zraka.

Za ročni zagon tega postopka na terminalu izberite funkcijo MEŠANJE. Postopek lahko zaženete tudi s pomočjo programske opreme.

• Doziranje

Če ste izvedli vse zgoraj navedene postopke, lahko začnete z doziranjem. Ne pozabite postaviti embalaže pod dozirne šobe, če imate ročni pokrov vlažilca. Če pod dozirnimi šobami ni embalaže, ko pritisnete gumb za doziranje, lahko ustavite cikel doziranja s pritiskom na gumb za izklop v sili, ki ustavi obratovanje dispencerja.

• Dolivanje paste

Unihel AQ paste je treba pred dodajanjem 1 minuto mešati v stresalniku. Zelo priporočljivo je, da paste dolivamo zvečer po končanem delu, da se čez noč odzračijo in premešajo. Če paste dolivamo med delovnim časom, priporočamo, da paste ne damo v stresalnik, ampak jih ročno rahlo premešamo. Po končanem dolivanju paste takoj zapremo v kanister, da se pasta ne suši!

• Tabela vzdrževanja

Postopki, ki jih je treba opraviti	Vsak dan	Vsake 3 mesece
Očistite filtre vseh krogotokov		•
Očistite in navlažite gobico vlažilca	•	
Očistite dozirne šobe	•	
Opravite postopek čiščenja šob	•	

• Čiščenje dozirnih šob

Vsak dan ali če dispencer več ur ne deluje, uporabite priloženo orodje (ježka) in z njim očistite dozirne šobe. Nikoli ne čistite celotne glave dozirnih šob s krpo, ker to lahko povzroči kontaminacijo dozirnih šob in ogrozi natančnost barve.

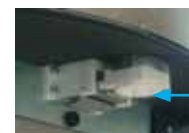

Dozirne šobe

• Vlaženje gobice vlažilca

Glede na vrsto koloranta morate gobico na pokrovu vlažilca navlažiti z vodo.

Menjava gobice vlažilca na dispencerju Prima je zelo enostavna. Za menjavo ali čiščenje gobice vlažilca z roko odvijte nosilec gobice vlažilca.

Nosilec gobice avtomatskega vlažilca

• Čiščenje filtrov notranjih zalogovnikov

Filtri notranjih zalogovnikov očistite vsake 3 mesece. Najprej zaprite ventil in odvijte ohišje filtra. Snemite filter in ga očistite z vodo. Če je filter poškodovan, ga zamenjajte. Po zamenjavi dobro zaprite ohišje filtra.

Filtri notranjih zalogovnikov

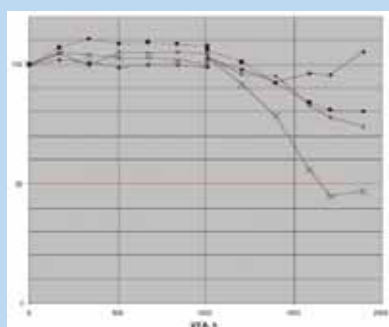

Ventil

Filter

• Pomoč

Za kakršnekoli težave se lahko obrnete na Heliosovega serviserja mešalnih sistemov Primoža Roša, telefon 01 722 44 05, primoz.ros@helios.si.

Primerjava ohranitve sijaja pri pospešeni UV izpostavi laboratorijskih vzorcev različnih »coil-coating« premazov.

Fluoropolimerni premaz (najvišja krivulja) po 2000 h izpostave ne kaže nikakršne izgube sijaja.

Ohranitev sijaja v odstotkih brezbarvnega (rdeča krivulja) in rumenega (rumena krivulja) v odvisnosti od let izpostave na Floridi.

Indeks stroškov zaščite kovinske konstrukcije, zaščitene z različnimi premaznimi sistemi; fluoropolimer (vijolično), poliuretan (modro), klorkavčuk (oranžno) in alkid (zeleno) v odvisnosti od življenjske dobe objekta v letih.

Vodorazredčljivi premazi

Transparenca vodorazredčljivih (vodnih) premazov

Pri prehodu iz topilnih na vodorazredčljive premaze v industrijski obdelavi notranjega pohištva se pogosto pojavljajo nekatere zahteve, ki jih uporabniki postavljajo proizvajalcem lakov. V veliki meri so te zahteve povezane z enakim videzom obdelanih površin. Glede na to, da so nitro laki najbolj na udaru VOC regulative, ni čudno da se vsi želijo približati njihovem videzu in to je postal največji izziv pri formuliranju vodorazredčljivih lakov.

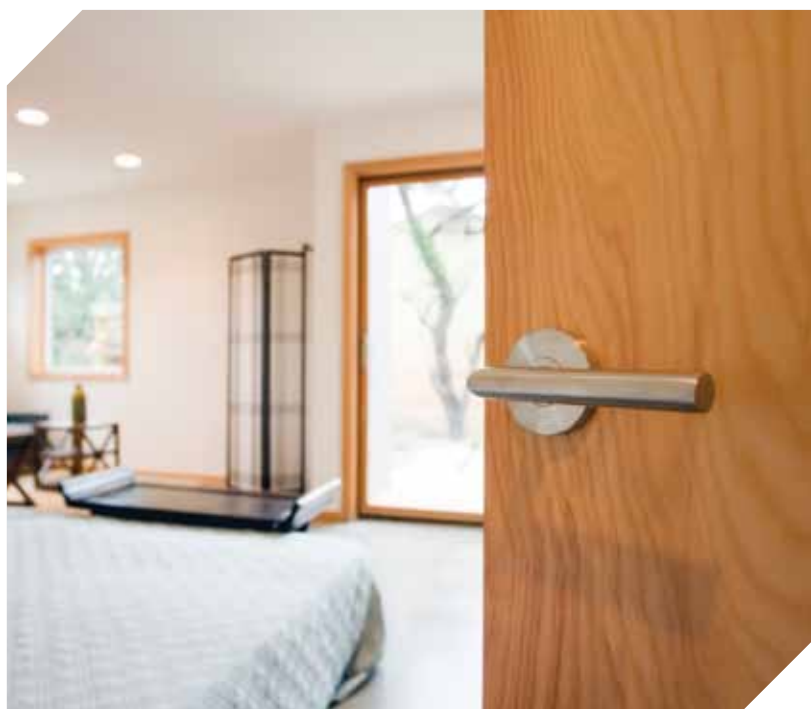
Proizvajalci pohištva najraje uporabljajo obdelavo z nitro laki, ne glede na številne pomankljivosti teh premazov. Slaba kemijska odpornost, nizka suha snov, slaba UV-obstojnost so največkrat izgubile težo in pomen pred hitrim sušenjem, preprostim načinom dela in enostavno manipulacijo v proizvodnji. V estetskem smislu pa so poudarjanje naravne lepote lesa (natur obdelava) in transparentca ter globina temno luženih elementov še vedno zelo cenjene lastnosti pohištva.

Prav te vizualne lastnosti je zelo težko doseči pri delu z vodorazredčljivimi materiali. Glavni razlog je velika razlika pri fizično-kemijski strukturi obeh materialov. V primeru nitro lakov govorimo o organskih raztopinah na molekularnem nivoju, pri vodorazredčljivih premazih pa o disperzijah specialno stabiliziranih delcev organskih polimerov v vodi. Zaradi večjih delcev disperzije v primerjavi z delci v nitro raztopinah prihaja do različnega preloma svetlobe in s tem posledično do različnih optičnih efektov. Površine, obdelane z vodorazredčljivimi premazi, imajo rahlo mlečen videz, kar pride še bolj do izraza pri temnejših podlagah in večjih nanosih.

Čeprav ti parametri ne vplivajo na lastnost premaza in so vodorazredčljivi premazi precej bolj kakovosten sistem zaščite v primerjavi z nitro laki, slabša transparentca še vedno predstavlja visoko oviro za končnega industrijskega uporabnika.

Zato je treba pri izdelavi formulacije, da bi dosegli dobro transparentco, paziti na naslednje:

- izbrati je treba komponente z dovolj majhnimi delci,
- doseči je treba čim bolj enotno velikost delcev, s čimer je mišljena uskladitev velikosti delcev veziva in površinskih aditivov, kot so voski in druga specialna polnila,
- določiti moramo optimalno suho snov premaza.

Moder nasvet

Uporaba vodnih lakov narašča, saj so kakovostno povsem primerljivi oz. celo boljši od klasičnih obdelav.

Darko Čevka
inštruktor

Delo z njimi je bolj prijazno do zdravja in tudi enostavnejše. Težave se največkrat pojavijo pri samem uvajanju v proizvodnjo, saj ima strah pred novostjo in spremembo veliko moč. Ko pa enkrat začnemo uporabljati materiale in vidimo, da delo poteka povsem enostavno, končni izdelki pa so kakovostni, ta strah splahni. Treba se je le pravilno odločiti glede na podlago, aplikacijsko opremo in končno zahtevo, še najbolje pa je to narediti skupaj z proizvajalcem lakov.

Pomembno je vedeti tudi to, da imajo nekateri visokotransparentni vodorazredčljivi laki takoj po nanosu (moker film) mlečen videz, kar pa povsem izgine pri sušenju. Ta pojav je vezan na zaščitne koloide v vodorazredčljivem vezivu, obliko delcev kot tudi na specialna sredstva za stabilizacijo.

Pri izbiri materiala za testiranje vodorazredčljivega laka, pri katerem se pričakuje dobra transparentca, je treba paziti na:

- pri izboru naj ne moti barva in transparentca mokrega vzorca,
- transparentca se ocenjuje na povsem suhem elementu,
- lužilo na podlagi mora biti dobro posušeno pred nanosom laka,
- vedno je bolje nanesti več tanjših slojev kot en predebel nanos,
- dobro je treba preveriti razmere pri aplikaciji in sušenju, saj visoka temperatura, velika cirkulacija zraka in velika vlažnost vplivajo na presušenost in mikro peno, s tem pa posledično tudi na transparentco.

V našem asortimaju **HIDROHEL** (vodorazredčljivi premazi), imamo na področju lakov z višjo transparentco, ki so lahko zamenjava za nitro lake, naslednje serije - **TR**:

- **HIDROHEL UNIVERZALNI LAK TR**
Laki za zračno brizganje, sijaj: 10 – 50 %
- **HIDROHEL UNIVERZALNI LAK V - TR**
Laki za airmix brizganje, sijaj: 10 – 70 %
- **HIDROHEL UNIVERZALNI LAK HV - TR**
Laki za airless in airmix brizganje, sijaj: 10 – 70 %

Treba je še poudariti, da so omenjeni proizvodi zanimivi tudi s cenovnega vidika, saj predstavljajo ekonomične rešitve pri obdelavi z vodorazredčljivimi laki, hkrati pa zagotavljajo tudi dobre površinske odpornosti, precej višje od klasičnih nitro premazov.

Testiranje lastnosti premazov

Lastnosti suhega filma avtoreparaturnih premazov

Testiranje premazov in njihovih lastnosti ni pomembno samo zaradi kontrole kakovosti, ampak je ključnega pomena tudi pri razvoju novih premazov. Moderne testne in kontrolne metode lahko vodijo do višje kakovosti izdelkov, poleg tega pa omogočajo tudi boljši nadzor nad proizvodnjo in aplikacijo premazov.

Vsa testiranja premazov potekajo v laboratorijih po standardih – internih ali mednarodno veljavnih. Pogoji, pri katerih testiranja potekajo, so konstantni (vlaga, temperatura). Testiranja zajemajo merjenje lastnosti mokrega vzorca in suhega filma premaza. V članku so opisane najpomembnejše lastnosti suhega filma avtoreparaturnih premazov in njihovo testiranje.

DEBELINA SUHEGA FILMA

Od debeline suhega filma so odvisne druge lastnosti premazov – mehanske, optične, protikorozijska zaščita... Zato je kontrola debeline suhega filma izredno pomembna v procesu aplikacije in testiranja premazov. Testne metode lahko razdelimo na vrsto substrata. Pri avtoreparaturnih premazih je substrat kovinski – feromagnetni. V tem primeru za merjenje debeline uporabljamo sondo, ki deluje na principu privlačnosti našega substrata na magnet na sondi. Večja je debelina filma, manjša je privlačna sila med obema magnetoma.

MEHANSKE LASTNOSTI

Oprijem je brez dvoma najpomembnejša lastnost premaza, kajti, če odpove oprijem, postanejo vse druge lastnosti premazov brezpredmetne.

Za oprijem premaza so odločilni naslednji dejavniki:

Merilec oprijema

- **površina substrata** – za dober oprijem potrebujemo čisto površino brez nečistoč; oprijem dodatno izboljšamo s hrapavo površino (npr. z brušenjem);
- **utrjevanje premazov** – če premaz ni pravilno utrjen, se v filmu lahko pojavijo razpoke in premaz se začne luščiti.

Za določanje oprijema premaza uporabljamo test z lepilni trakom (cross cut). V premaz s posebnim nožem zarezemo mrežico, preko katere zalepimo lepilni trak. Potem ocenimo stopnjo odlučenosti premaznega filma. Nož, lepilni trak in ocena so določeni s standardom.

Trdota je odpornost premaza na mehansko silo.

Merilec trdote

Pomembnost trdote premazov poznamo iz našega vsakdanjega življenja. Nihče si npr. ne želi avtomobilskega laka, ki bi ga lahko ranil z nohtom. Trdota premaza je močno odvisna od časa utrjevanja, zato moramo teste izvajati znotraj predpisane časovnega obdobja.

V premazni industriji je najbolj uveljavljena metoda z nihalom, ki deluje na principu dušenega nihanja. Mehkejši kot je premaz, močnejše je dušenje nihanja – nižja je trdota premaza.

Elastičnost je sposobnost premaza, da pri upogibanju, zvijanju in podobnih obremenitvah ne poči.

V premazni industriji sta uveljavljena dva standarda – elastičnost po Erichsenu in prevoj.

OPTIČNE LASTNOSTI

Videz je pomembna lastnost vsakega objekta, zato so optične lastnosti premazov izrednega pomena. Ne glede na to, kako dobre so mehanske lastnosti premaza, bo naš kupec nezadovoljen, če videz ne ustreza njegovim pričakovanjem.

Merilec sijaja

Sijaj premaza je odvisen od optičnih lastnosti veziva, površine premaza in pigmentacije. Če je površina premaza pomarančna (slabo razlivanje), je tudi sijaj manjši. Pri merjenju sijaja določamo delež svetlobe, ki se neposredno odbije v eno smer. Pri avtoreparaturnih premazih merimo sijaj pod kotom 20° za visokosijajne premaze (pokrivne) in pod kotom 60° za druge premaze.

Šlajer je mlečni videz površine premaza in nam pove, da dispergirnost delcev v premazu ni optimalna.

Barva je rezultat medsebojnega delovanja treh komponent: svetlobe, objekta in opazovalca. Za vrednotenje barve (nianse) je nujna uporaba standardiziranih vrst svetlobe (D65 dnevna, A večerna in F2 fluorescenčna).

Najbolj uveljavljen merilni sistem je CIELAB sistem, kjer je barva opredeljena s petimi barvnimi vrednostmi.

Ploščice s premazom določene barve primerjamo na naš standard in pri tem uporabljamo različne spektrofotometre. Nekateri merijo svetlobo samo pod enim kotom, v zadnjem desetletju pa so se zelo razširile efektne nianse, pri katerih je treba okarakterizirati barvo pod več koti, zato poznamo tudi deseterokotne spektrofotometre.

Kritnost nam pove, pri kateri debelini premaza ne bomo več opazili vpliva podlage oziroma predhodnega sloja. Pri določanju kritnosti si pomagamo s šahovnico (črno-bela polja), ki jo vertikalno nalepimo na ploščo. Potem brizgamo našo barvo od najmanjših debelin k čedalje večjim. Debelina, pri kateri ne razlikujemo več med črnim in belim poljem, je tista, pri kateri premaz krije.

Stekanje nam pove, pri kateri debelini premaz na vertikalni površini steče. Način nanašanja barve za preverjanje stekanja je podobno kot pri kritnosti, samo da ne uporabimo šahovnice. Podlaga, na katero brizgamo, je plošča, ki vsebuje luknjice po diagonalni. Ob luknjicah pa potem gledamo, kdaj barva steče.

PROTIKOROZIJSKA ZAŠČITA

Testiranje protikorozijske zaščite premazov izvajamo v slani in vlažni komori, ki jo lahko dopolnimo tudi z izpostavitvami v naravnem okolju. Ocenjujemo čas, v katerem premazi zadovoljivo ščitijo kovinsko površino.

V slani komori so premazi izpostavljeni raztopini soli pri povišani temperaturi, v vlažni komori pa visoki vlažnosti, ki povzročajo stalno kondenzacijo vlage na površini premazov. V obeh primerih po končanem testu ocenimo nastale defekte (mehurji, korozija) in preverimo oprijem premaza.

OBSTOJNOST

Obstojnost je sposobnost premazov, da pri vremenskih, kemičnih in drugih obremenitvah ne spremenijo svojih lastnosti. Obstojnost premaza je odvisna predvsem od vrste veziva in načina utrjevanja. Najbolj znana lokacija za testiranje vremenske obstojnosti avtomobilskih premazov je Florida, kjer imajo vlažno in relativno konstantno tropsko klimo. Za hitrejše (in predvsem bližje) ugotavljanje vremenskih lastnosti so standardizirane različne komore (Xenon komora, Q panel), ki nam v krajšem času povejo skoraj enako o vremenski obstojnosti našega premaza.

O testiranju lastnosti mokrega vzorca pa bomo pisali v eni od naslednjih števil.

Nataša Stražar

Moder nasvet

Janja Matičič, vodja servisa kupcev

Železo oz. jeklo v stiku z vodo ali zrakom oksidirata.

Tvorijo se železovi oksidi in hidroksidi, ki so rumeno, rdeče-rjavo ali črno obarvane prevleke z bolj ali manj slabim oprijemom na podlago. Če so v zraku prisotne še nečistoče, se korozija močno pospeši. Zato moramo železo ali jeklo vedno zaščititi z osnovnim antikorozijskim premazom, ki preprečuje rjavenje. Šele nato ga dokončno obdelamo. Za ta namen se lahko kot temelj uporabi MOBIHEL Primer low VOC ali pa eden od MOBIHEL 2K predlakov low VOC.

4. donatorska akcija slovenskih parketarjev

V Slovenski Bistrici obnovili vrtec z vodnim lakom Chromoden

Prvi vikend v juliju je v organizaciji podjetja HGtrade iz Skupine Helios potekala vsakoletna donatorska akcija slovenskih parketarjev. Letos so se lotili obnove parketnih površin v Vrtcu Otona Župančiča v enoti Sonček v centru Slovenske Bistrice. V akciji je sodelovalo 15 polagalcev parketa iz dvanajstih podjetij. Parket so obnovili z okoljsko prijaznimi izdelki na vodni osnovi znamke Chromoden hrvaškega proizvajalca Chromos, ki je član Skupine Helios. Chromoden je posebej primeren za vrtce in šole. Tako se 120 otrok sedaj igra v obnovljenih prostorih vrtca.

Parketarske ekipe, ki so se zbrale iz vse Slovenije, so svoje delo opravile brezplačno. Obnovili so 6 igralnic in en kabinet oziroma skupaj 300 kvadratnih metrov parketnih površin v dveh stavbah vrtca.

Ivana Leskovar, ravnateljica Vrtca Otona Župančiča Slovenska Bistrica, je ob dobrodelni akciji poudarila: »Z veseljem smo sprejeli pobudo podjetja HGtrade in parketarstva Jurles iz Slovenske Bistrice, da skupaj z drugimi parketarji iz Slovenije donatorsko zbrusijo in prelakirajo lesena tla – parket našega vrtca. Zadnja obnova vsakodnevno zelo obremenjenih talnih površin v vrtcu je bila žal že pred 10-imi leti. Igra predšolskih otrok poteka večinoma na tleh, zato je pomembno, kako so parketi obdelani. V času, v katerem živimo, je še toliko bolj pomembno zdravo bivalno okolje za otroka, v katerem preživi večji del dneva. S tem tudi kažemo, da nam ni vseeno za naše najmlajše.«

Opravljen delo parketarjev si je v soboto ogledal župan Slovenske Bistrice dr. Ivan Žagar, ki je o tem izjavil, »da so v občini Slovenska Bistrica zelo veseli, da so za to akcijo izbrali enoto našega vrtca, kar je verjetno tudi odraz kvalitete njegovega dela. S podarjenimi laki na vodni osnovi bomo našim najmlajšim omogočili bolj zdravo igralno okolje, zaposlenim pa boljše delovne razmere. Čeprav občina vlaga v obnovo vrtcev, je to še vedno premalo, zato so tovrstne pobude vedno dobrodošle in jih z veseljem sprejemamo. Najlepše se zahvaljujemo vsem soudeležencem, še posebej pa parketarjem in pobudnikom akcije.«

Z delovno akcijo želijo parketarji izpostaviti potrebo po strokovno - tehničnem izobraževanju s strani proizvajalca lakov Chromos in v javnosti promovirati zanimiv in spoštovan poklic parketarja. V zadnjih treh letih so par-

ketarji brezplačno obnovili 1.700 m² parketnih površin. Akcijo sta jeseni leta 2006 začrtala Franci Mesojedec in Darija Medved iz podjetja HGtrade in jo prvič s podporo parketarjev uresničila julija 2007 v Novem mestu.

Parketarji sami dajo pobudo organizatorju akcije za obnovo določenega objekta. Prvič so obnavljali parket v vrtcu Labod v Novem mestu na pobudo podjetnika Zvonimirja Novaka, drugič v dveh enotah vrtca Murska Sobota na pobudo podjetnika Stanka Srša ter nato v Ljubljani s pomočjo podjetja Ars Constructa, in sicer v enotah Hans Christian Andersen, Marjetica, Mojca in Jelka.

»Naša akcija je uspešna zaradi podpore in pripravljenosti polagalcev parketa, da se je udeležijo. Delo poteka v času, ko so parketarje ekipe sicer povsem zasedene in imajo največ dela, zato velja res velika zahvala vsem, ki se akcije z veseljem udeležijo,« je povedal Franc Mesojedec.

Poleg HGtrade-a so letos v akciji sodelovala naslednja parketarska podjetja: Jurles, d.o.o., iz Slovenske Bistrice, Novak Zvonimir, s.p., iz Novega mesta, Srša Stanko, s.p., iz Beltincev, Humar Martin, s.p., iz Cerklj na Gorenjskem, Rozman Rafko, s.p., iz Kranja, Njegovan Aleš, s.p., iz Ljubljane, Ars Constructa, d.o.o., iz Ljubljane, Driada Floor, d.o.o., iz Ljubljane, Parketarstvo Iki, s.p., iz Ljubljane, Škulj Janez, s.p., iz Ljubljane, Rožmanec Albin, s.p., iz Dobrove ter Kocet Drago, s.p., iz Apač.

Vsem ekipam velja tako s strani vrtca kot organizatorja zahvala za sodelovanje.

Polona Stare, Matjaž Ledinek

Parketarji v akciji - brušenje

Posebni premazi Tessarol za zaščito kovinskih površin

V življenju se srečujemo z najrazličnejšimi materiali, kot so železo, jeklo, cink, baker, aluminij, medenina, les, različne vrste plastik. Vsem tem materialom poskušamo podaljšati življenjsko dobo ali pa samo spremeniti njihov videz. Pri tem lahko naletimo na oviro, ker niso vsi premazi primerni za vse vrste materialov. Zato smo v Heliosu razvili širok izbor namenskih premazov za posamezne materiale.

Za zaščito različnih kovinskih površin tako ponujamo: **TESSAROL emajl za pocinkano pločevino**, **TESSAROL antikoroziivni emajl 2 v 1**, **TESSAROL antik**, **TESSAROL emajl za radiatorje**, **Tessarol alu bronza 400°C**. Vsi našti izdelki so izdelani na osnovi topil in po svoji sestavi usklajeni z direktivo, ki omejuje izpust hlapnih organskih snovi.

Priprava podlage

Če želimo različne kovinske ali posebne materiale (cink, pocinkana pločevina, baker, aluminij, medenina, trdi PVC) dekorativno zaščititi s klasičnimi premazi na osnovi dolgoooljnega alkida, kot je **TESSAROL emajl**, ki ima zelo dobre aplikativno-dekorativne lastnosti in široko paleto barvnih tonov in nians, je najprimernejša uporaba **TESSAROL univerzalne osnovne barve UNI**.

TESSAROL univerzalna osnovna barva UNI

na osnovi specialnega veziva, je namenjena za zaščito različnih kovinskih površin, trdega PVC in tudi lesa, ker ima odličen oprijem in tudi dobre antikorozijske lastnosti. Poleg tega pa se zelo hitro suši in lahko naslednji sloj nanašamo že po 3 do 4 urah. Kljub dobremu oprijemu univerzalne barve na najrazličnejše podlage pa ne smemo pozabiti na ustrezno pripravo podlage, ki je ključnega pomena.

• Pocinkana površina, trdi PVC:

Površino očistimo z 1,2 % raztopino amoniaka (1liter vode + 50 ml 25 % amoniaka + 1 ml detergenta), obrusimo z brusno krpo iz sintetičnih vlaken in temeljito speremo z vodo ter posušimo.

• Bakrena, aluminijeva in medeninasta podlaga:

Površino očistimo z nitro redčilom in obrusimo z brusno krpo iz sintetičnih vlaken. Uporaba žične krtače in kovinske volne ni dovoljena. Zaradi najrazličnejše obdelave teh podlag je dobro predhodno preizkusiti oprijem (na manjšo površino nanesemo osnovno barvo in čez 24 ur naredimo križni rez, rez mora biti »čist«).

TESSAROL emajl za pocinkano pločevino

Zelo zanimiv material, ki se pogosto uporablja zaradi dobre korozijske in vremenske obstojnosti, je pocinkana pločevina. Ima pa nekaj pomanjkljivosti, kot so: slabša obstojnost v obmorskih krajih (ob prisotnosti kloridov in sulfatov) in neprivlačen videz po dolgotrajni izpostavi.

Te pomanjkljivosti lahko odpravimo s **TESSAROL-om za pocinkano pločevino**, ki ga nanašamo neposredno brez temelja. Njegova

posebna vezivna sestava nam omogoča oprijem na pocinkano površino. Nova generacija Tessarola za pocinkano pločevino ima poleg dobrega oprijema tudi višjo suho snov, kar nam omogoča, da že z enim, natančno izvedenim slojem dobimo zadovoljivo debelino zaščitnega premaza. To je še posebej pomembno, ker je zaradi specifičnih lastnosti veziva lahko problematičen nanos drugega sloja, če je izveden v neprimernem času po prvem sloju.

Priprava površine je enaka, kot smo jo že opisali pri univerzalnem temelju. Ob tem je treba opozoriti, da v primeru, kadar je pocinkana pločevina že

močno korodirana, nikoli ne uporabljamo **TESSAROL univerzalne osnovne barve UNI** v kombinaciji s Tessarolom za pocinkano pločevino (različna kemijska sestava). Zato v takih primerih uporabimo **MOBIHEL primer**.

V primeru sveže vroče cinkane površine (do približno pol leta) pa je pred nanosom **TESSAROL-a za pocinkano pločevino** in čiščenjem z raztopino amoniaka obvezno še rahlo peskanje površine. **TESSAROL-a za pocinkano pločevino** pa ni namenjen samo pocinkani pločevini. Z njim lahko premažemo tudi druge barvaste kovine, jeklo in železo. Premaz se zelo hitro suši; po 10 minutah je prašno suh in lahko nanesemo drugi sloj. Ima svilen sijaj (približno na sredini med matom in sijajem). Na voljo je v beli in še dodatnih 7 standardnih tonih. Zaradi termoplastičnosti pa ni primeren za bolj obremenjene in segrete površine (na primer klopi na soncu).

TESSAROL antik

Drugi premaz, ki vam ga predstavljamo zaradi zanimive dekorativne in tudi antikorozijske lastnosti, je **TESSAROL antik**. To je pokrivni premaz, ki zaradi vsebnosti železovega luskovca daje barvi, kovinski

rustikalen videz, hkrati pa bistveno izboljša njegove antikorozijske lastnosti.

Uporablja se za izdelke umetnega kovaštva. Zaradi zelo dobre vremenske obstojnosti in tudi videza starega kovanega železa je zelo primeren za vse izpostavljene železne površine, kot so ograje, vrata, okenske rešetke...

Na voljo je v dveh standardnih barvnih tonih: antracit in srebrna, v drugih tonih pa je na voljo

na mešalnem sistemu **HELIOMIX**. Zaradi nekoliko slabše mehanske obstojnosti ga je treba pri notranjih obremenjenih površinah dodatno zaščititi s **TESSAROL lak-om** (mat), pri zunanjih pa s **TESSAROL lak-om za čolne**.

TESSAROL antikoroziivni emajl 2 v 1

V primeru, da vam kovinski lesk ne ustreza in želite dobro vremensko zaščito, pa je primeren **TESSAROL antikoroziivni emajl 2 v 1**.

Priporočamo ga predvsem za obnavljanje železnih predmetov, kot so ograje, okovja in manj zahtevne konstrukcije, ki jih je na manjši površini načela rja. Zaradi dobrih antikorozijskih lastnosti ga lahko nanašate na železo brez temelja. Zaradi boljše korozijske zaščite priporočamo 2

do 3 sloje (120 mikronov suhega filma).

Kot pri vseh premazih je tudi tu izredno pomembna priprava podlage. Lahko ga nanašamo neposredno na rjo, vendar bosta videz premaza in tudi korozijska obstojnost bistveno slabša v primerjavi z dobro pripravljeno, očiščeno in obrušeno površino. Poleg ekonomičnosti ga odlikujejo odlična pokrivnost, dobro razlivanje, enostavno nanašanje, hitro sušenje ter dobra vremenska in svetlobna odpornost. Na voljo je v beli in 7 standardnih niansah.

Podrobnejše informacije o posebnih emajlih lahko najdete na internetni strani in v tehničnih informacijah za posamezni izdelek.

Gregor Kepec

Moder nasvet

Dušan Jagodič, tehnični svetovalec

Za kakovostno zaščito zunanjih železnih izdelkov priporočamo, zaradi bolj temeljite protikoroziivne zaščite in s tem daljšega intervala obnove, dvakratni nanos osnovne barve.

TESSAROL Uni univerzalna osnovna barva je najboljši premaz za domačo uporabo, saj se izognete petim različnim osnovnim barvam, ki bi jih sicer uporabili za različne materiale, ki se obnavljajo v hišah in stanovanjih. S tem se zagotovi hitrejša poraba materiala, ki zaradi univerzalnosti ne bo ležal v garaži nekaj let, in manjša zaloga različnih barv, ki jih po preteku roka uporabe uporabniki, žal, večinoma še vedno zavržejo na neprimeren način.

TESSAROL Uni lahko uporabite tudi kot osnovni premaz pod TESSAROL akrilnim emajlom na vodni osnovi, vendar z medslajnim intervalom najmanj 24 ur pri normalnih razmerah sušenja.

Nova vloga blagovne znamke Color

Po 180 letih izkušenj in razvoja na trgu barv, lakov in premazov si blagovna znamka COLOR danes zastavlja nove cilje. Letošnja prelomnica se kaže v novem pristopu do kupca – tako na slovenskem trgu kot na trgih jugovzhodne Evrope. Ustrezna kakovost in ugodna cena, nova embalaža, ki omogoča takojšnjo prepoznavnost in sporoča namen premaza, predvsem pa enostavna izbira izdelka, so lastnosti blagovne znamke COLOR, ki se predstavlja v novi vlogi, v novem življenjskem obdobju – obdobju racionalnih odločitev – VREDNO ZAŠČITE, VREDNO COLORJA.

Ustrezna zaščita

Dom je najpogostejša in pogosto tudi največja družinska investicija. Nepremičnina je seveda le začetek, saj dom ustvarjamo ljudje, zato pa predmeti in lastnina v njem niso nič manj vredni. Ker jih cenimo, jih varujemo. Zaklepamo avto, zaklepamo kolesa, zaklenjene imamo tudi mobilnike in dostop do osebnih računalnikov. Česar ne moremo zakleniti, zaščitimo kako drugače. Svojevrstno zaščito omogočajo tudi izdelki blagovne znamke COLOR, kar v novi tržni komunikaciji simbolično ponazarja ključavnica. COLOR učinkovito ščiti predmete, ki jih ni moč dobesedno, fizično zakleniti, saj »nepovabljenim« gostom, kot sta dež in sneg ter vsakdanjim obiskovalcem, kot so sončni in UV žarki, na enostaven, zanesljiv in kakovosten način onemogočijo dostop do tistega, kar ima v naših očeh vrednost. Premazi COLOR so tako postali sinonim za osnovno zaščito, ki si jo zasluži vsak dom in vsak predmet, najsibo lesen, kovinski, betonski ali opečnat. Osrednje sporočilo Colorjeve zgodbe je: **VREDNO ZAŠČITE – VREDNO COLORJA.**

Ekonomična izbira

Zaradi padca kupne moči in s tem večjega povpraševanja po nižje cenovnih izdelkih smo se v Skupini Helios prilagodili in pripravili asortima izdelkov v okviru blagovne znamke COLOR, ki bodo zadovoljili potrebe tovrstnega kupca – kupca, ki išče izdelke prave kakovosti za pravo ceno.

Blagovna znamka COLOR se na slovenskem trgu predstavlja v nizkocenovnem razredu barv in lakov, z novo tržno pozicijo pa se ji odpira tržna priložnost tudi na tujih trgih. Prenovljen asortima izdelkov je sorazmerno ozek in združuje osnovne izdelke, ki jih potrebuje potrošnik za zaščito površin v svojem domu. Celoten asortima je razdeljen v štiri transparentne segmente, ki jih označujejo štiri barvne kode. Pod zeleno barvo bodo kupci našli izdelke za zaščito lesa – lazure in lake. Pod modro barvno kodo bodo lahko izbirali med izdelki za zaščito lesa in kovin s pokrivnimi premazi. Oranžna označuje razredčila, vijolični odtenek pa nosijo izdelki za zaščito notranjih in zunanjih zidnih površin.

Pred blagovno znamko COLOR so veliki izzivi, znanje in izkušnje več generacij pa so tiste, ki jim gre zaupati, da bo znamka tudi v novi tržni vlogi ohranila zanesljivost in praktičnost, zaradi katerih ji kupci že 180. leto zapored izkazujejo zaupanje.

Andreja Roš

RAFTING NA KOLPI S SLIKOPLESKARJI

Tudi v letošnjem septembru se ne bomo izneverili tradiciji in bomo pripravili srečanje Kluba slikopleskarjev. Udeleženci se bodo 23. septembra, na prvi jesenski dan, preizkusili v raftingu po Kolpi.

Da bi bili na dogodivščino čim boljše pripravljene, se bodo slikopleskarji najprej okrepčali s tipično belokranjsko dobrodošlico in toplo malico. Sledili bo spust z rafti po Kolpi, nato pa skupno kosilo. Popoldne bo čas in priložnost za nadaljnje športne aktivnosti. Skupaj bomo tako vstopili v jesen 2011.

Fotografije in utrip s srečanja vam bomo predstavili v naslednji številki časopisa.

Čas za prijavo je do konca oktobra

V sodelovanju s portalom www.deloindom.si v Heliosu organiziramo nagradno igro Naj fasada 2011. V okviru nagradne igre bomo podelili kar 23 privlačnih nagrad. Sodelujejo lahko vsi, ki bodo do 31. oktobra hišo oblekli v nov toplotnoizolacijski sistem oziroma fasado.

Več o igri in pogojih, si preberite na www.deloindom.si ter na www.helios.si.

Vabljeni k sodelovanju!

Nagradna križanka

			SPONTANA, POČASNEJŠA KRČENJA MOTORIČNIH ENOT V SKUPINI MIŠIČ	SESTAVNI DEL ŠKOTSkih PRIIMKOV	RAZTOPINA BITUMENA V BENCINU	REAKCIJA NA VPRAŠANJE	AVSTRALSKI MEDVEDEK VREČAR	MADŽARSKO MOŠKO IME (anagram: REMI)	PREFEKтура NA HONŠUJU (gl.mesto: TSU)	SPLETKA	OBMOČJE POSELJENO Z JONCI	MUSLIM. MOŠKO IME (anagram: AMIS)	sufler: DALIDA, ONEL, REO, TNN	KRAJ POD MANGARTOM	DALJŠE ČASOVNO OBDobjE	NAJSEVERNEJŠE MESTO NA ŠVEDSKEM	ZRAK (nar.)	KRAJ PRI KRŠKEM (ARHEOL. NAJDIŠČE)	
					8						15		ZDRAVNIK (zastar.) KRSTO ODAK				14		
			PREISKOVANJE TREBUHA (medic.)									17							
			ČIK																
			GRŠKI OTOK V SPORADIH	MESTO NA JZ PANAME ŠP OPERISTKA (PILLAR, 1928-1996)					VEČNO MESTO IT. FILM. PRODUCENT (CARLO)				RUSKI SLIKAR (IVAN AKIMOVIC, 1754-1814)	BOJNI KLIC ZA NAPAD JAHALNA ŠOLA	4				
AVTOR JOŽE PAUMAN	PRETIRANA LJUBEZEN DO VSEGA FRANCOŠKEGA	OBOROŽENA OSEBA	JELEN, KI SE GONI	SLOVENSKI BORZNI INDEKS	GLIVIČNA BOLEZEN NA VINU	PRITOK LONJE NA HRVAŠKEM OKAY	12		IME VEČ PAPEŽEV ŠAHIST (VASJA, 1907-1980)	1			GL. MESTO JORDANIJE MANEKENKA CAMPBELL					INDIJANCI IZ SKUPINE ATABASKOV	ELEMENT HOJE
VRSTA ŠPORTNEGA KOLESA			2					MNOGOBOŽNICA VERZ Z ISTIMI ZAČETNICAMI V VRSTICAH										18	
NIGERIJSKI PREDSED. 1998-1999 (ABDUL-SALAM)								DEL DEBLA NAD PANJEM OKOVJE (zastar.)					FINSKA OPERNA PEVKA ACKTE POVELJNIK ČETE					JOŽE OLAJ ARGENTINSKI DANCE-DISCO DUET	
HRVAŠKI PEVEC (DUŠKO)					19	OTOŠKO NASELJE FLORES V MALIH SUNDIH MANJŠALNICA ZAVRATA		AM. SATIRIK BUCHWALD KONICA, BODICA			RAZLAGA, POJASNILO							13	
ORANŽADA				MESTO NA HRVAŠKEM, V SLAVONIJI FR. PEVKA (1933-1987, SAMOMOR)			3		11										
SILA				LASTNOST DRAGEGA PREBIVALEC LUČ						LOMLJE- NJE	LAVABO SULTANOV PISNI UKAZ				9				
ZAČETEK IN KONEC ABECEDE			M. V AVSTR., NA MEJI S ČEŠKO ZAREBRNICA			5		AVTOFAGIJA UKRAJINA											
KAR JE DRUGAČNO OD KULTURE								HRV. PEVEC KARAN PESEM HVALNICA			10								
VARIANTA								AM.FILM IGRALKA (MABEL, 1892-1930) ASTAT											
MESTO V MAROKU	6							ŽITARICA		7		RIMSKA 601							
VRTNA RASTLINA, JEŽICA											16		GERMANSKI MITOLOŠKI OREL						

NAGRADNO GESLO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Ime in priimek

Naslov

Pošta

Izpolnjeno geslo križanke pošljite na naslov: Helios Domžale, d. d., Količevo 2, Služba za marketing, 1230 Domžale, najpozneje do 15. novembra 2011.
Pet izžrebanih nagrajencev bo prejelo praktične nagrade.

Nagrajenci križanke časopisa Barve govorijo 2011, št. 36, so:

- Apolonija GUZELJ, Frankovo naselje 112, 4220 Škofja Loka
- Jožef TAVČAR, Breg 58, 4274 Žirovnica
- Stanka BEVCER, Mala vas 1, 1000 Ljubljana
- Stanislava ČUDIČ, Gradnikove brigade 15, 5000 Nova Gorica
- Fanika ŠMID, Ul. Mladinskih brigad 12, 4000 Kranj

Vabilo na izobraževanje!

Heliosu organiziramo brezplačna praktična izobraževanja slikopleskarjev za program Dekorative. Izobraževanja potekajo v našem učnem centru na Količevem.

Prijavite se lahko na telefonskih številkah:

031 667 162 – Dušan Jagodič
041 394 026 – Mitja Blatnik

Vljudno vabljeni!

barve govorijo

Glavna urednica: Nataša Hajdinjak
Odgovorna urednica: Polona Stare
Uredniški odbor: Brane Knehtl, Sonja Kovač, Jolanda Pokorn, Irena Tavčar
Produkcija: Helios Domžale, d. d.
Oblikovalska zasnova: DC Studio
Tisk: SET d. d.

Če glasila ne želite prejemati, nam to pisno sporočite na naslov Helios Domžale, d. d., Količevo 2, Služba za marketing, 1230 Domžale.